

kteříž by jim zajišťovali setrvání v úřadě takovém, kteří toho jsou schopni a hodni a jimž by nehrozilo nebezpečí propuštění následkem obrátu politického u vlády.

Abyste tomuto požadavku doby vyhověli, přijímá kongres v roce 1883 zákon o úřadnictvu, tak zvaný "Civil Service Act" a tž došel schválení presidenta. To nestalo se ovšem přes silný odpor a to jak z jedné strany politiků, jimž nebylo vhod, že jim ujít má kofisť politická ve způsobě patronáže, tak z druhé strany opět občanů, politiků a státníků, kteří viděli v zákoně tomto odchylku od naší tradice politické a v zákoně přijatém viděli páku ku budoucí zvláštní třídě úřednické, byrokracie, spatřující v tom přiblížení se konservativnějším systémům vládním v Evropě. Tyto námitky sice nepostrádaly podstaty, však přece vůči poměrům a situaci bylo zavedení nějakého zákona podobného krokem k lepšímu, aspoň omezením toho zla, jež jsme poznávali a pociťovali. Za těch okolností tedy přijat byl, jak řečeno, zákon o úřadnictvu, jemuž nejprve podrobeni byli zřizenci poštovních úřadů ve větších městech, poštovní zřizenci na dráhách a klerkové a zřizenci v některých úřadovnách různých odborů vládních. Systém tento byl čím dále tím více rozšiřován na odbory jiné, tak že nyní, nepočítáme-li poštovní, jest více než tři čtvrtě ostatních podřízených úředníků a zřizenců vládních pod zákonem tímto.

Vyjmuti jsou pouze úřadníci, jež president má právo se svolením senátu ustanovovati, tedy představení různých odborů vládních, kolektivi, berní i celní, poštovní a dělníci. Celkem podle zákona nyní 84,000 úředníků a zřizenců. Zákon ustanovuje, že všechna ta různá místa, na něž se vztahuje, obsazována býti mají pouze jen takovými osobami, kteréž složily předepsanou zkoušku a úřady vyšší mají obsazovány býti zřizenci z tříd nižších, podřízenějších, aniž by který z úředníků, jenž podle zákona tomu, mohl při změně vlády aneb z příčin politických býti sesazen, neb úřadu svého zbaven. Toť se rozumí, že se tím docílí úřadníkům schopnějších a povinnosti svých dbalejších.

V kongresu nyníšším podána byla předloha, kteráž omezení má působení zákona tohoto na úřadovny vládní ve Washingtoně, totiž na místa klerkovská v různých odborech tamnějších a na úřadovny vládní v několika hlavních městech. Všechna ostatní místa úřednická a zřizenců mají znovu vydána býti na pospas kofistníkům politickým. V zájmu kroku tohoto uvádí se ovšem tytéž důvody, jakéž uváděly se proti přijetí zákona o úřadnictvu, však doufáme, že nenaleznou sluchu a místa. Bylo by to krokem nazpět. Jelikož známo jest, že president McKinley nesouhlasil se snahami těmi, musíme míti za to, že marným bude úsilí vykořisťovatelů a i kdyby podařilo se jim navrženou předlohu prosaditi kongresem, že udělá jim president čaru přes počet svým vetem.

Příležitost pro obchodníka

Dobře zavedený obchodník český, v české zemi, jedné z největších v Německu, v kteréž jsou již státi a zamožni osadníci, jest nyní za výhodných podmínek na prodej. Majitel chce vzdáti se obchodu z příčin, jež nikterak nesouvisí s obchodem. Soutěž není příližná a proto obchod dobře se vyplácí, čehož důkaz se ochotně podá. Jest to příležitost, kteráž se tak snadno nenaskytuje. Koupce musí býti míti aspoň \$500 na hotovost a ostatní by se postohoválo. Blížší zprávu podá redakce Pokroku Západu. d104-c-23/dny-gr

Hledá se

\$500 a vícečetného výdělu denně zaručeno každému, kdo si vezme jednatelství pro naše nové obchody. Žádné obavy před ztrátou. Hlaste se u O. K. H. Hermann, 21. Paul, Minn. Zamířte se o tomto listu. — Dep't DP1

Záchvaty trvale vyléčeny. Záchvaty a nervovost zmizí po jednodenním užívání Dr. Kline's Great Nerve Restorer. Zajištění pro \$2. Istehev na zkoušku. Odešlete 11 centů. Dr. R. H. Kline, Ltd. 531 Arch St., Philadelphia, Pa. RTRD144-17.

Budoucnost Rakousko-Uherska.

Od RAKUŠANA.

Přeloženo z lednového čísla Review of Reviews

V srpnu, 1885, přítomen jsem byl velkým císařským manévrem rakouské armády v západních Čechách. Předmětem manévru bylo zamezení armádním sborem vpadnutímu z Bavorska do Čech nepříteli přístup ku Praze a pak-li možno, odraziti nepřítel zpět za hranice. Jitro druhého dne nalezlo mne na pravém křídle armádních sborů, kdež batterie polního dělostřelctva a škadrona dragounů postavena byla za účelem chránění posice proti vpádu v bok; nedaleko, dobře jsa skryt, nalezal se pluk ostrostřelců. Velitelem batterie byl plukovník, již po patnáct roků ve službě se nalezající, muž to velice vzdělaný a vyškolený, mluvící francouzsky, italsky a anglicky zcela plynule. Rozmluva naše přerušena byla přijezdem jízdní patroly a vůdce, desátník to českých dragounů, oznamoval cosi plukovníkovi v jazyku českém. Plukovník, jsa neznalým jazyka Palackého a Svatopluka Čecha, promluvil na německy, nemohl však z něho žádně jině odpovědi dostati, než "nerozumím". Mezi tím, co plukovník rozkazy dával poručíkovi, aby odebral se na obhlídku as s tuetem mužů, druhá hlídka, tentokrátě pět husarů pod vedením kaprála, dospěla na místo. Rozčilený průvodčí mluvil velice rychle a důrazně maďarsky. Na každou otázku plukovníka, co ku sdělení má, zda viděl nepřítel, atd., obdržena byla jednotvárná odpověď "Nem-tu-dom" (nerozumím.) Plukovník vida, že něco důležitého někde se děje, skočil na koně a nařídil batterii, by připravila se k hotovosti. Mezi tím, co dělostřelci sedla svá utahovali a v hotovost se stavěli, přihnalo se úprkem půl tuctu hulánů směrem k baterii z pravé strany. Sotva dechu popadající desátník, pokryt jsa prachem a celý jsa unaven rychlou jízdou, vyrazil rychle ze sebe několik slov v jazyku polském a na naléhavou otázku plukovníkovu: "Což neumíte německy?" měl pouze jedinkou odpověď: "Neznám". Na to povstal křik, z prava ozvala se trubka, hřímavě "hurá!", dlouhé řady nepřátelské jízdy, pronikavý rozkaz plukovníkův: "Jízda v pravo! Sesednout! Mfít na 800 kroků! Palte!" — leč bylo již příliš pozdě. Tři škadrony nepřátelských husarů byly u batterie dříve nežli tato vypáliti mohla; osm děl a škadrona dragounů musela se vzdáti a býti to ve válce, a ne v pouhém manévru, málo jich bývalo by zůstalo, aby vypravovati mohlo, jak se to vše sběhlo. Nepřítel pomocí dobyté takto batterie, zahájil palbu na pluk ostrostřelců, kterýž také vzdáti se musel. Tak nepřítel zmocnil se vršku, z kteréž celé naše pravé křídlo kontrolovati mohl.

Jeho Veličenstvo, císař František Josef, kterýž celou tuto epizodu dalekohledem z nedaleka pozoroval, se nad tím zamařil. Velcí generál se velice dopálil, brigádní generál zuřil, major nadával, plukovník dostal přfšnou důtku a v několika měsících na to poslán byl do pense. Otázkou ovšem jest: Byla to jeho chyba, či vlastně chyba oněch "nerozumím", "nem-tu-dom" a "neznám"?

JEDENÁCTI-JAZYČNÁ ARMÁDA.

Vzpomínka tato nestála by vůbec ani za zmínku, kdyby nebyla charakteristickou vzhledem ku stavu armády rakousko-uherské, velice charakteristickou vůči celé politické situaci říše a nanejvýše charakteristickou vůči krizi, kteráž přítomně v Rakousku se odehrává. Armáda, ač úřední jazyk její a velení jest německé, není jed-

notnou výbřž jest vlastně jen jakýmsi sdružením mnohojazyčných brigád. Uherští honvédi (druhá záloha) jsou cvičeni a veleni v jazyku uherakém a poddůstojníci, ano i mnozí z vyšších důstojníků, nerozumí zcela ničeho německy. Ve všech plucích, s výjimkou oněch, k nimž nováčkové ze zemí německých bráni jsou, pouze jen málo poddůstojníků mluví německy, málokterý z nich čte neb píše v jazyku armádním, a procento důstojníků záložních, kteří píší a čtou plynule německy, menší se každým rokem. Ač mnoho jest důstojníků, kteří mluví dvěma neb třemi různými jazyky rakouskými, jest přece jen přirozeně velice málo těch, kteří mluví by všemi těmito řečmi: uhersky, polsky, česky, litvinsky, rumunsky, slovensky, chorvátsky, slovácky, srbsky, bosensky a italsky. S oním "nerozumím" v jedenácti různých řečích shledáváme se v armádním životě každodenně častěji a častěji, kterážto okolnost v případě války musí ovšem míti zhoubných následků.

NOVOVĚKÁ VĚŽ BABYLONSKÁ.

Parlament podobně podobá se moderní věži babylonské. Rakouská sněmovna poslanecká čítá několik tuctů členů, kteří nemluví německy. Někteří dokonce ani německy nerozumí a řeči přednášeny jsou v půl tuctu různých jazyků, jimž většina sněmovny nerozumí. A podobné poměry panují i ve všech odvětvích vládních. Tisíce žalob, z nichž většina před soudy v krajích s obyvatelstvem smíšeným, musí projednávána býti ve dvou neb třech jazycích. Žádosti, žaloby a rozsudky musí býti překládány a opět znovu překládány, čas a peníze vynakládány býti musí na tlumače a systém porotní stal se pravou fraškou následkem národních předsudků, jakéž i následkem toho, že mnozí z porotců nerozumí žádně jiné než své rodné řeči. Služba poštovní, telegrafní a železniční, vybírání daní, provádění zákonů, obchod, průmysl a řemesla a konečně, ač však ne na místě posledním i samo vychování lidu, trpí hrozně pod tímto systémem mnohojazyčným, nedostatkem jazyka státního. Vzájemný styk lidu, výměna náhledů sblížení se náhledů opačných, vyrovnávání rozdílů, vzájemné sňatky, splynutí jedněch s druhými, — zkrátka vše, co mělo tvořiti by stát jednotný, toho všeho zde se nedostává. "Nerozumím" jest charakteristickým i pro smýšlení, citění a cíle lidu; národy Rakousko-Uherska nerozumí více jeden druhému a to právě jest krisí Rakouska.

PRÁVÁ PŘÍČINA ZÁPASU.

Jednu ze známek této krise, avšak pouze jen jednou z mnohých, jest zápas, vedený od minulého jara v rakouské radě říšské. Většina časopisů a sborníků světových jedná o této důležité otázce, jako kdyby vyvolána byla pouze jen sporem stran, jako kdyby jednalo se tu jediné a výhradně o trvání neb změnu ministerstva a jako kdyby zápas tento skončiti se měl dříve nebo později, jako všechny zápasy parlamentní. Chybné tyto názory zaviňovány jsou hlavně tím, že tisku rakouskému cenzurou dovolováno není psáti upřímně o stávajících poměrech a následkem toho širší svět náležitě o pravém stavu věcí informován není. Rakouská politika, mimo toho, jest tak zamotanou, tak těžkou pro cizince k pochopení, že cizozemec tapá při ní ve tmách. Účelem článku tohoto jest postavití situaci do pravého světla, na základě těch nejlepšíh informací, bedlivého pozorování a na základě úplné nestrannosti. Abychom vše jasně pochopiti mohli, pohlédněme jen na ústavu Rakouska.

ÚSTAVA RAKOUSKO-UHERSKÁ.

Říše Rakousko-Uherská — tak zní úřední její titul, — sestává podle základního zákona ze dne 21ho prosince, 1867, z Cislajtanie, neboli císařství rakouského (provincií: Horních a Dolních Rakous, Soinohradská, Štýrska, Kotutan, Krajiny, Istrie, Gorice a Grodyšky, Tyrol, Voralberku, Čech, Moravy, Slezska, Haliče, Bukoviny a Dalmacie) a Translajtanie, neboli království uherského, s provinciemi Uhry, Sedmihradskem, Rjekou, Chorvátskem a Slavonskem). Území Bosna a Hercegovina, obsazená Rakouskem následkem smlouvy berlínské z roku 1878, spravovány jsou sice Rakouskem, leč nejsou zákonitou jeho částí. Každá se země má svůj sněm, který řídí záležitosti domácí a ustanovuje daně zemské, kterýž však nemá žádného práva ku měnění stávajících zákonů. Zakonodárstvo soustředěno jest v "říšské radě", ve Vídni a v Buda-Pešti, a každá z nich sestává ze sněmovny panské, a sněmovny poslanecké. Prvnější skládá se z členů rodiny panovnické (20—20) ze šlechticů, s právy dědičnými (66—286) z hodnostářů církevních (17—51) a členů doživotních, jmenovaných císařem a z pravidla ministerstvem tak upravených, aby žádoucná většina (přítomně 122—102*) tvořena byla; poslední tvořena jest členy zvolenými částečně přímo, částečně nepřímou třídou velkostatkářů, městy, obchodními komorami a venkovními okresy volebními, jichž v Rakousku 353 a v Uherku 453 jest. Ministři ustanovováni jsou císařem. Mohou, avšak nemusí býti členy rady říšské a mohou ponechání býti v úřadě i tehdy, když by nepodařilo se jim pro předlohy vládní většinu dostati, ba, dokonce i tehdy, když by nedůvěra vyslovena jim byla; sesazení býti mohou jediné obžalobou pro porušení ústavy. Společné záležitosti Cislajtanie a Translajtanie spravovány jsou ministerstvem zahraničných záležitostí, ministrem financí a ministrem války a řízeny jsou (se schválením obou parlamentů) delegacemi, tělesem to o šedesáti členech, z nichž voleno jest po dvaceti každou sněmovnou panskou a po čtyřiceti sněmovnami poslaneckými. Delegace tyto, zasedající střídavě ve Vídni a Buda-Pešti, povolují každoročně rozpočet pro záležitosti společné. Na krytí společného vydání, — obnášejícího v roce 1896 více jak \$65,000,000 — Rakousko přispívá 68.6 procenty a Uherko 31.4 procenty a to na základě "vyrovnání" z roku 1867.

VYROVNÁNÍ.

Toto "vyrovnání" — technický to výraz, kterýž správně přeložen býti nemůže, avšak objasněn býti může co dohodnutí ohledně podílů na společném rozpočtu, — jest přítomně kamenem úrazu vlády rakouské, a jest jednou z příčin, jakož i zároveň jedním z následků rakouských krisí. Smlouva tato vypršela ledna 1898 a musí obnovena býti před dnem tím, pakli společné záležitosti říše hladce projednávány býti mají. Vyjednávání doposud mělo výsledek negativní, a ukazovalo jediné, že oba parlamenty nejsou volnými dohodnutí toto za starých podmínek obnoviti a vláda proto přítomně snaží se zavést na jeden rok provisorium, tak aby času toho k docílení nového dohodnutí upotřebiti mohla. Sněm uherský provisorium toto přijímá, leč rakouská sněmovna poslanecká do času, kdy člunek tento do tisku šel, opomenula tak učiniti. Většina obyvatelstva cislajtánského, bez ohledu na národnost a stranu politickou, činí vážně námitky proti některým článkům tohoto vyrovnání, zvláště pak jednotnou jest nespokojenost s oněmi 68.6

procenty, jimiž na krytí společného vydání ta část říše přispívati musí. Vzdor tomu však ministerstvu může se podařiti zajistiti většinu v obou sněmovnách říšské rady rakouské, ku přijetí provisoria, a to proto, poněvadž kombinace stran, tvořících přítomně většinu, ráda by užila (aneb zneužila) moci své ku zajištění si možnosti od ministerstva a koruny výhod, neb privilejí, administrativní cestou, a nějakých nových zákonů, jimiž by radikální změna v stávajících poměrech a v konstituci učiněna byla. Menšina sněmovny poslanecké nedovoluje však parlamentu přijmúti předlohy provisorní; zamezuje totiž dokonce i čtení a debatování o této tak naléhavé a důležité předloze systematickými překládkami, a znemožňuje veškeré parlamentární práce. Překládky tyto kladený nejsou tak k vůli odporu proti vyrovnání, jako k vůli některým administrativním krokům předsedy ministerstva, Badeniho, jimiž tento zajistil si sice podporu Čechů, zároveň ale porušil historická a zákonem zabezpečená práva Němců, jakož i ústavu samou.

* Číslice v závorkách naznačují počet poslanců v Rakousku, na místě prvním a v Uhrách na místě druhém.

Pokrač. bud.

Zprávy osobní.

Pan Jos. Baštáf, pfručí v banku v Prague, Neb., přijel do Omahy v sobotu na ples pořádaný sborem Vlastislava.

Sl. Baštáfova z Wahoo, kteráž po min. 4 měsíce dlela návštěvou v Chicagu, vracela se v neděli domů.

Pan Jos. Kastl od Weston v Saunders Co. přijel do Omahy v sobotu se synem a dcerou a to za důležitým účelem. Odbýval se totiž v neděli sňatek mladého p. Kastla s dcerou všeobecně známého krajana p. Fixy. Toť se ví, že při veselce bylo veselo. Novomanželům blahopřejeme. Pod rouskou tajností sdělil nám pan Kastl, že až přijede domů, bude se strojití druhá veselka v jeho rodině a sice bude vybývati dceru — což prozatím prozraditi nesmíme.

Čechové!

Jedete-li do staré vlasti přes Bremen, zapamatujte si ve svém prospěchu, že česká firma

Kareš & Stocký

BREMEN.
29 Bahnhofstrasse 29

obstará Vám nejlépe a nejvýhodněji veškeré Vaše záležitosti jako výměnu peněz, přeplavání listů, Vaše zavazadla a j.

Chcete-li koho za sebou poviati, sdělte nám adresu jeho, doporučíte jej na nás, aby nám dopsal a my správně a ku spokojenosti ho obsloužíme.

Dr. Chas. Rosewater

český lékař.

Office: 222 Bee Bldg., roh 17. ul. a Farnam. Telefon 504.

Obydlí: 2417 Jones ulice, roh 2546. Vozíte káru na Leavenworth ul. Telefon 1217.

OMAHA, - - - NEBR

Muž uhosподаřil

používáním skládací pily.
Jeden muž pofesoval s ní více dříví, nežli dva muži způsobem jiným a snadněji v sáh dříví v 10 hodinách. Přesvědčte se, jaké dříví na jakékoliv práci. Podělte stromy; katalog zdarma. Jednatelství při své objednávce.
FOLDING SAWING MACHINE CO., 82-86 S. Clinton st., CHICAGO, ILL